

column

Katinka Slump

Ongelijke behandeling

Vroeger stond gelijke behandeling hoog in het Nederlandse vaandel. De tijden veranderen. Het recht op gelijke behandeling is tegenwoordig niet vanzelfsprekend meer. Steeds vaker zijn er voorwaarden aan verbonden. Het lijkt er soms op dat het recht op gelijke behandeling alleen nog geldt voor degene die bereid is om zich aan te passen. Helaas wordt vergeten dat 'je aanpassen' niet altijd voor iedereen mogelijk is.

De nerd in de klas werd lange tijd geaccepteerd omdat zijn klasgenoten ontzag hadden voor de hoge cijfers die hij haalde voor sommige vakken. Tegenwoordig wordt de nerd alleen geaccepteerd als hij geen storende factor is in de groep. Ondanks zijn andere interesses en vaardigheden zal hij moeten meedoen in het groepsproces. Het aanleren van sociaal wenselijk gedrag is een van de kerndoelen geworden in het onderwijs. Op het moment dat ik dit schrijf zit ik in de trein naar Amsterdam. Op weg naar gesprekken met twee schoolbesturen. Een school voor basisonderwijs en een school voor voortgezet onderwijs. In mijn tas zitten twee dossiers met soortgelijke verhalen. Het gaat over twee jongens, een van 10 en een van 14 jaar, die volgens hun scholen niet passen binnen het plaatje waaraan een leerling op hun school moet voldoen.

De klasgenoten hadden dat al snel door en de jongens waren onderwerp van pestgedrag. De scholen grepen niet in. De cijfers van de jongens waren goed, maar binnen de groep waren het buitenbeentjes. De ouders vroegen de scholen om hun kind te accepteren met zijn 'eigen

vaardigheden'. Omdat de ouders volgens de scholen te weinig oog hadden voor de tekortkomingen in het gedrag van hun kinderen werden beide leerlingen verwijderd. Ze zitten nu al maandenlang thuis. Eerst zullen zij hun gedrag moeten veranderen, daarna zijn zij weer welkom in de klas, aldus de schoolbesturen. Met de jongens is er niets mis, behalve dat zij anders zijn dan de meeste van hun klasgenoten. Scholen lijken steeds meer moeite te hebben met het omgaan met verschillen tussen leerlingen. Gewenst gedrag wordt daarmee een voorwaarde om deel te mogen nemen aan het onderwijsproces.

Wie gaat de strijd aan en maakt zich sterk voor de kwetsbare leerling?

Niet ieder kind is tot 'gewenst gedrag' in staat. Kinderen met een beperking worden daardoor achtergesteld. Om die achterstelling te voorkomen, geldt in het onderwijs sinds 1 augustus 2009 de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (WGBH/CZ). Artikel 2 van deze wet bepaalt: *'Het verbod van onderscheid houdt mede in dat degene, tot wie het verbod zich richt, gehouden is naar gelang de behoefte doeltreffende aanpassingen te verrichten, tenzij deze voor hem een onevenredige belasting vormen'*. Niet alleen van leerlingen, maar ook van scholen mag dus worden verwacht dat zij zich aanpassen. Als scholen daarin tekort

schieten, kunnen ouders en leerlingen zich beklagen bij de Commissie Gelijke Behandeling in Utrecht.

Maar zelfs bij deze commissie blijkt het recht op gelijke behandeling niet onvoorwaardelijk. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft bepaald dat de wet alleen van toepassing is in het regulier onderwijs. Voor kinderen in het speciaal onderwijs geldt de wet niet! Dit betekent dat een kind met een rugzak in het reguliere onderwijs zich kan beklagen bij de commissie. Een kind in het speciaal onderwijs moet de achterstelling voor lief nemen. Die leerling treft bij de commissie een dichte deur. Die ongelijke behandeling van leerlingen met een beperking is niet te rechtvaardigen. Niet te begrijpen is waarom de overheid juist onze meest kwetsbare kinderen in het speciaal onderwijs van de bescherming van de WGBH/CZ uitsluit.

Het is algemeen bekend dat het onderwijs op de scholen voor speciaal onderwijs veel te wensen overlaat. Het onderwijsaanbod is vaak beperkt tot het vmbo en een op de drie scholen voor speciaal onderwijs is zwak en staat onder verscherpt toezicht van de onderwijsinspectie.¹ Volgens het regeerakkoord beperkt de zorg van de regering zich tot het zwak Islamitisch en vernieuwingsonderwijs. Over het zwakke speciaal onderwijs staat in het regeerakkoord niets. Geen plannen, geen verbeteringen, geen bescherming. Wie gaat de strijd aan en maakt zich sterk voor de kwetsbare leerling?

¹ Onderwijsverslag onderwijsinspectie 2008-2009

Katinka Slump is advocaat onderwijsrecht, werkzaam bij de stichting Juridische Dienstverlening Onderwijs (Judion), en lid van diverse werkgroepen van de Nederlandse Vereniging Onderwijs Recht (NVOR). De komende tijd beschrijft zij voor Balans Magazine diverse voorvallen uit haar praktijk. Katinka Slump is getrouwd met een kinderarts en moeder van vijf kinderen, waarvan de twee jongsten een tweeling.